

ЗАБОРОНА ПОКАЗУ РОСІЙСЬКИХ СЕРІАЛІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПРОТИДІЇ ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНИ РОСІЇ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку цивілізації інформація відіграє ключову роль у функціонуванні суспільних і державних інститутів і в житті кожної конкретної людини. Глобальна інформатизація веде до створення єдиного світового інформаційного простору, у рамках якого провадиться нагромадження, обробка, збереження й обмін інформацією між суб'єктами цього простору – людьми, організаціями, державами. Цілком зрозуміло й очевидно, що можливості швидкого обміну політичною, економічною, науково-технічною, спеціальною й іншою інформацією, застосування нових інформаційних технологій у всіх сферах громадського життя і, особливо, у виробництві та управлінні, є не тільки благом для людства, але й елементом впливу, формування і насадження ідеологій, що, у свою чергу, є підґрунтям для зміни політичних режимів, передумовою військового вторгнення – тобто інформаційної війни. Остання, в свою чергу, є елементом гібридної війни, що ведеться Росією в Україні. 27 січня 2015 року Верховна Рада України визнала Росію країною-агресором, і, наступним кроком, прийняла Закон «Про внесення змін до деяких законів про захист інформаційного телерадіопростору України», як один із засобів законодавчої протидії інформаційній війні[1].

Ступінь розробки теми. Дослідженням сутності інформаційної війни в сучасному інформаційному суспільстві займалася велика кількість вітчизняних і вчені з інших держав. Можна виокремити праці Афанасьєва У., Вершиніна М.С., Каландарова К.Х., Крутских А., Почепцова С.С. Багато

часу присвятили цьому питанню відомі вчені, зокрема, Волковський Н.Л. «История информационных войн» [2], Жарков Я.М. «Інформаційно-психологічний вплив на війська та населення противника», Литвиненко О.В. «Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії» [3], Панарин И. «Проблемы обеспечения информационной безопасности в современных условиях», Странніков А.М. «Інформаційно-психологічне протиборство у воєнних конфліктах другої половини ХХ ст.» уєв С.П., Танскотт Д. та інші.

Виклад основного матеріалу.

Мета інформаційної війни – послабити моральні і матеріальні сили супротивника або конкурента та посилити власні. Вона включає засоби пропагандистського впливу на свідомість людини в ідеологічній та емоційній сферах. Очевидно, що інформаційна війна – складова частина ідеологічної боротьби. Вона не призводить безпосередньо до кровопролиття, руйнувань, при їх веденні немає жертв, ніхто не позбавляється їжі, даху над головою. І це породжує небезпечну безпечність у ставленні до неї. Тим часом, руйнування, яких завдають інформаційні війни у суспільній психології, психології особи, за масштабами і за значенням цілком співмірні, а часом і перевищують наслідки збройних воєн [4, с.85].

Головне завдання інформаційних воєн полягає у маніпулюванні масами.

Мета такої маніпуляції найчастіше полягає у:

- внесенні у суспільну та індивідуальну свідомість ворожих, шкідливих ідей та поглядів;
- дезорієнтації та дезінформації мас;
- послабленні певних переконань, устоїв;
- заякуванні свого народу образом ворога
- заякуванні супротивника своєю могутністю.

Нарешті, останнє, але не менш важливе завдання: забезпечення ринку збуту для своєї економіки. У цьому випадку інформаційна війна є складовою частиною конкурентної боротьби.

Інформаційна війна виникає з нових підходів до застосування інформації, визначення її ролі та місця. Можна виділити два трактування поняття інформаційної війни: гуманітарну і технічну.

У гуманітарному сенсі інформаційна війна становить собою активні методи трансформації інформаційного простору, що знаходить своє втілення у системі нав'язування моделей світу, які покликані забезпечити бажані типи поведінки, атаках на структури породження інформації – процеси міркувань.

Саме тому окремим питанням, на якому зараз загострена увага, є заборона трансляції на телеканалах України фільмів та телепередач, які пропагують насилля.

Згідно з частиною сьомою статті 4 Закону України "Про телебачення і радіомовлення"[5] держава всіма можливими законними засобами не допускає в інформаційних та інших телерадіопрограмах систематичного цілеспрямованого безпідставного загострення уваги на війні, насильстві і жорстокості, розпалюванні расової, національної та релігійної ворожнечі або позитивного їх подання (трактування), а також забезпечує ідеологічний і політичний плюралізм у сфері аудіовізуальних засобів масової інформації.

Відповідно до частин першої та другої статті 71 цього Закону відповідальність за порушення законодавства про телебачення і радіомовлення несуть телерадіоорганізації, провайдери програмної послуги, їх керівники та працівники, інші суб'єкти господарської діяльності, посадові особи органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Винні в порушеннях несуть цивільно-правову, адміністративну і кримінальну відповідальність згідно із законодавством України.

2 квітня Президент Петро Порошенко підписав закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту інформаційного

телерадіопростору України», який забороняє частину російських фільмів та серіалів.

У законі, зокрема, міститься така норма: «...заборона розповсюдження і демонстрування фільмів, що містять популяризацію або пропаганду органів держави-агресора та їхніх окремих дій поширюється на розповсюдження та демонстрування будь-яких фільмів незалежно від країни походження, виробництва після 1 серпня 1991 року. Заборона трансляції фільмів, вироблених фізичними та юридичними особами держави-агресора, які не містять популяризації або пропаганди передбачених попереднім реченням органів та дій, поширюється на фільми, вироблені після 1 січня 2014 року».

Національна рада з питань телебачення і радіомовлення разом з Державним агентством з питань кіно почнуть карати телеканали за показ заборонених російських фільмів і серіалів із 4 червня, коли набуде чинності закон «Про внесення змін до деяких законів про захист інформаційного телерадіопростору України». Згідно з нормами закону, штрафи накладатимуться в розмірі 10 мінімальних заробітних плат за кожен випадок, вчинений вперше, та у розмірі п'ятдесяти мінімальних заробітних плат за кожен наступний випадок.

У 2014-2015 роках мною було проведено опитування щодо можливостей заборони телепродукції держави, що веде інформаційну війну в Україні респондентів у віці до 23 років. Заслуговує уваги, що якщо протягом березня – квітня із 300 опитаних тільки 70% готові були підтримати таку заборону, то уже з вересня 2014 по квітень 2015 з такої ж кількості опитаних, вже 88% відсотків опитаних підтримували заборону показу фільмів держави-агресора в Україні.

Висновки.

Інформаційна війна становить собою активні методи трансформації інформаційного простору, що знаходить свій вираз у системі нав'язування моделей світу, які покликані забезпечити бажані типи поведінки. Протидія інформаційній війні – складний комплекс дій, спрямованих на забезпечення

державної безпеки загалом та інформаційної зокрема. Атаки на структури породження інформації, тобто на самі процеси міркування, ідеологічний вплив на свідомість людей – є об'єктом посягання держави-агресора з метою маніпуляції і створення підґрунтя для військового вторгнення.

До існуючих реалей інформаційної війни професіонали в сфері інформаційної безпеки намагаються привернути увагу вищого керівництва нашої держави протягом тривалого часу. Це одна із проблем, пов'язаних з національною безпекою. Серед основних не вирішених питань, що пов'язані із законодавчими обмеженнями, є протиріччя останніх щодо конституційних прав особи на доступу до інформації і свободою слова. Очевидно, що ніколи ще настільки сильно не відчувалася необхідність спільних зусиль держави та громадян для вирішення наявних проблем. Суспільство, як ніколи, розуміє існуючі загрози і готове підтримати владні ініціативи, воно робить свій вибір стосовно існування незалежної держави України, а не особистим інтересам приватних осіб.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів про захист інформаційного телерадіопростору України», Верховна Рада України; Закон від 05.02.2015 №159-VIII
2. Волковский Н.Л. История информационных войн: в 2 ч. Ч. 1 / Н.Л.Волковский. – СПб.: Полигон, 2008.– 502 с.
3. Литвиненко О.В. Спеціальні інформаційні операції та пропагандистські кампанії: моногр. / О.В.Литвиненко. – К.: ВКФ “Сатсанга”, 2000. – 222 с.
4. Волковский Н.Л. История информационных войн: в 2 ч. Ч. 2 / Н.Л.Волковский. – СПб.: Полигон, 2008.– 736 с.
5. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 10, ст. 43